

LA PORTALADA

L'element arqueològic més important del nostre temple és el portal. Esculpit en pedra de la Cisa i en un estil barroc primigeni, gairebé en un renaixement decadent, té la gràcia de l'art popular i la dificultat de la seva execució en una pedra dura, poc apta per a ésser treballada amb el cisell. Els muntants són decorats amb elements de la flora i fauna marina, peixos i crancs, fruit del fort arrelament de l'activitat pesquera en aquest bocí de costa. La llinda que uneix les pilastres laterals sosté una llinda on hi ha representada una vívida escena de pesca de la costa catalana, caracteritzada per la barca de vela llatina i uns pescadors amb barretina, emmarcat en una orla d'un bell dibuix barroc. A la part superior, una capella central empara la imatge de sant Cristòfol, ingènua i robusta, amb un Jesuset ben dolç i la matussera palmera que serveix de bastó. Té una ornamentació força ufana que fa la impressió que la imatge és d'una factura diferent de la de la resta del portal. La portalada és coronada per un sol i flanquejada per gerres amb flors barroques.

És una peça singular dins del seu gènere, que denota una certa identificació entre els elements de la pesca i el culte. Es podria dir que és una mena de portalada votiva, ja que s'hi representen el sant, les barques i els fruits que la mar ens ofereix, en una mena de simbiosi entre la pregària i el goig d'obtenir els béns necessaris per a la subsistència, material i espiritual. El portal és un dels aparadors més importants de la nostra història marinera. És una síntesi dels orígens del barri de Mar com a poble de pescadors i un símbol del procés cap a la independència municipal que volia aconseguir.

Hom no sap pas d'on ens pervingué aquesta portalada. Pel seu estil i treball, indica una procedència més antiga que la construcció de la fàbrica del temple, i no creiem aventurat situar-la a mitjan segle XVIII, o sigui un centenar d'anys abans de l'acabament de les obres del temple que havia d'ésser destruït cent anys després. Pot procedir d'una antiga capella dedicada a sant Cristòfol, situada dins o fora de l'actual terme de Premià.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) l'església de Sant Cristòfol va ésser parcialment enderrocada i, l'any 1936, a mesura que avançava la destrucció, algú que tenia possibilitats de fer-ho, però que no és conegut amb certesa —diuen si no fou en Jaume Font, «el Primo», antic capità de la marina mercant—, aconseguí que les autoritats de Barcelona se'n fessin càrrec i se l'emportessin, desmuntada, al Museu Marítim, on fou instal·lada en un gran pany de mur, on servia de comunicació entre dues sales.

En el moment de constituir-se la Junta de reconstrucció foren iniciades les gestions per a recuperar-la, les quals continuaren a través de diversos presidents de Diputació i sota els bisbes Dias Gómara i Modrego Casaus, fins que se n'obtingué el retorn, i ara en resta una còpia en pedra artificial al Museu, contràriament a la pretensió dels seus dirigents, que volien fer-nos la còpia per a nosaltres i quedar-se ells l'original.

MARTÍN PAY, Xavier: *Sant Cristòfol de Premià de Mar, una parròquia amb història*. UNO Editorial (Premià de Mar 2018). Pàg. 235